

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

### до проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо використання екологічного податку»

#### 1. Обґрунтування необхідності прийняття акту

Бюджетний кодекс України передбачає, що до загального фонду Державного бюджету України надходять 100 відсотків екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення; 45 відсотків екологічного податку, що справляється за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини та за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю). До спеціального фонду Державного бюджету України надходять 100 відсотків екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк.

До спеціальних фондів місцевих бюджетів надходять 55 відсотків екологічного податку, що справляється за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини та за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю). З них до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад надходять 25 відсотків екологічного податку, до обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 30 відсотків, до бюджетів міст Києва та Севастополя - 55 відсотків.

Державний бюджет України		Місцеві бюджети (спеціальний фонд)
Загальний фонд	Спеціальний фонд	55% податку що справляється за:

100% податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення	100% податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти,</li> <li>• за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини</li> <li>• за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю).</li> </ul>		
45 % податку, що справляється за:		<b>Бюджетні місцеві самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя)</b>	<b>Обласні, Автономної Республіки Крим</b>	<b>Міста Київ та Севастополь</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти,</li> <li>• розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини</li> <li>• викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю).</li> </ul>		25%	30%	55%

**Таблиця 1. Надходження до Державного та місцевих бюджетів України від екологічного податку. Поточний стан**

Із урахуванням цієї системи розподілу екологічного податку станом на кінець 2020 року на рахунки Державної казначейської служби України надійшли наступні обсяги коштів:

	Державний бюджет		Місцеві бюджети	Разом
Джерело	Загальний фонд	Спеціальний фонд		
Екологічний податок	1 757 348 286.42	504 557 841.70	2 090 389 807.38	4 352 295 935.50

Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю)	602 251 823.89		1 202 460 205.87	1 804 712 029.76
Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	48 586 109.17		83 925 121.58	132 511 230.75
Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	370 272 490.41		681 981 402.30	1 052 253 892.71
Екологічний податок, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензій строк		504 557 841.70		504 557 841.70
Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення	736 237 862.95		122 023 077.63	858 260 940.58

***Таблиця 2. Надходження до Державного та місцевих бюджетів України від екологічного податку за січень-грудень 2020 року, грн (за даними Державного казначейства України)***

Одночасно, на фінансування природоохоронних заходів спрямовані тільки 100% податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних

відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк. У 2019 році на рахунки казначейства надійшло 1 071 668 367.06 грн, а у 2020 році - 504 557 841.79 грн.

Цих надходжень не достатньо для вирішення екологічних проблем, які сьогодні існують в Україні.

У зв'язку з цим пропонується спрямувати надходження від екологічного податку до спеціального фонду Державного бюджету України, а також передбачити, що за їх рахунок здійснюється фінансування природоохоронних заходів.

На додаток, пропонується надати більше коштів місцевим органам влади, враховуючи реформу децентралізації державної влади.

Такі зміни відповідають міжнародним зобов'язанням України. Зокрема відповідно до статей 361 - 363 Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони, держави-члени мають на меті збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища.

Нарешті, проєкт визначає пріоритетні природоохоронні заходи, які мають фінансуватись за рахунок доходів спеціального фонду державного бюджету - охорону і раціональне використання водних ресурсів, охорону атмосферного повітря та управління відходами.

## **2. Мета і шляхи її досягнення**

Проєкт Закону має на меті закріпити цільове та ефективне використання коштів, які надходять від екологічного податку, для здійснення природоохоронних заходів, а також забезпечити реалізацію реформи децентралізації державної влади шляхом збільшення надходжень до спеціальних фондів місцевих бюджетів.

Для належного фінансування природоохоронних заходів, необхідним є спрямування коштів до спеціального фонду Державного та місцевих бюджетів. Одночасно, враховуючи процес децентралізації державної влади, саме об'єднані територіальні громади мають отримати найбільше фінансування для реалізації природоохоронної діяльності. У зв'язку з зазначеним, пропонується запровадити наступний розподіл надходжень від екологічного податку:

Державний бюджет України		Місцеві бюджети (спеціальний фонд)		
Загальний фонд	Спеціальний фонд	80% податку що справляється за: <ul style="list-style-type: none"> <li>• скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти,</li> <li>• за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини</li> <li>• за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю).</li> </ul>		
100% податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення.	100% податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк.	<b>Бюджетні місцеві самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя)</b>	<b>Обласні, Автономної Республіки Крим</b>	<b>Міста Київ та Севастополь</b>
	20% податку, що справляється за: <ul style="list-style-type: none"> <li>• скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти,</li> <li>• розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини</li> <li>• викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю).</li> </ul>	30%	50%	80%

**Таблиця 3. Надходження до Державного та місцевих бюджетів України від екологічного податку. Запропонований стан**

### **3. Загальна характеристика та основні положення акту**

Проектом Закону пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України, зокрема в наступні положення:

- пункт 16-1 частини другої статті 29, яким передбачено

надходження екологічного податку до загального фонду Державного бюджету України, який запропоновано виключити;

- частину третю статті 29, яка регулює надходження до спеціального фонду Державного бюджету України, яку пропонується доповнити положеннями про надходження 20% екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти та екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення);

- підпункт 6 частини четвертої статті 30, яким передбачено витрати на природоохоронні заходи, який пропонується доповнити посиланнями на відповідні пункти, закріпивши можливість використання надходжень до спеціального фонду Державного бюджету України на природоохоронні заходи;

- підпункт 4-1) частини першої статті 69<sup>-1</sup>, який регулює склад надходжень до спеціального фонду місцевих бюджетів, яким пропонується збільшити на 25% надходження до цього фонду.

#### **4. Правові аспекти та стан нормативно-правової бази у цій сфері правового регулювання**

Основним нормативно-правовим актом, яким регулюють питання бюджетного процесу, питання формування і спрямування коштів Державного бюджету України є Бюджетний кодекс України. Питання, що є предметом проєкту цього Закону також регулюються Угодою про асоціацію.

#### **5. Фінансово-економічне обґрунтування**

Реалізація цього проєкту Закону не вимагатиме додаткових витрат із Державного бюджету України, однак призведе до перерозподілу за загальним та спеціальним фондом державного бюджету України (на користь спеціального фонду), між державним та місцевими бюджетами (на користь місцевих бюджетів).

#### **6. Запобігання корупції**

Законопроект не включає правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Проект Закону не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

## **7. Соціально-економічні наслідки прийняття акту**

Законодавчим актом передбачається розвиток сфери охорони навколишнього природного середовища за рахунок проведення цільових природоохоронних заходів, що в свою чергу позитивно вплине на ринок праці, зокрема, сприятиме створенню нових робочих місць.

## **8. Прогноз інших наслідків прийняття акту**

Прийняття Закону забезпечить цільове та ефективне використання коштів, які надходять від екологічного податку, для здійснення природоохоронних заходів, а також забезпечити реалізацію реформи децентралізації державної влади шляхом збільшення надходжень до спеціальних фондів місцевих бюджетів. На додаток, законопроект дозволяє реалізувати вимоги Угоди про асоціацію. Ухвалення проекту Закону також сприятиме реалізації екологічних прав людини та обов'язків держави, закріплених Конституцією України.

Народний депутат України	Василенко Л.В. (224)
--------------------------	----------------------



СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Василенко Леся Володимирівна  
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000A68C3000DC268F00  
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України  
№ 224д9/1-2021/50040 від 18.02.2021



393528